

SPISZ (ŁAC. SCEPUSIUM, SŁOW. SPIŠ, NIEM. ZIPS, WĘG. SZEPEŠ) region historyczny, którego granice zmieniały się na przestrzeni dziejów. Pierwotnie (XII–XIII w.) obejmował on tylko okolice Spiskiego Zamku, maksymalny zasięg osiągnął w XIX w. Region ten leży w Centralnych i Wewnętrznych Karpatach Zachodnich, w dorzeczu górnego Popradu, górnego Hornádu oraz w części dorzecza Dunajca (na wschód od Białki). Na północnym zachodzie Spisz sąsiaduje z Podhalem, na północy z ziemią sądecką, na wschodzie z Szaryszem, na południu z Abovem i Gemerem, na południowym zachodzie z Liptowem.

Obecnie Spisz jest podzielony granicą państwową na części należące do Polski i Słowacji. Powierzchnia całego Spisza wynosi ok. 3,7 tys. km², części słowackiej – ok. 3,5 tys. km², części polskiej – 195,5 km². Na Spiszu wyróżnia się dwa subregiony: Górny Spisz – Zamagurze Spiskie, kotlina górnego Popradu i Góry Lewockie, Dolny Spisz – kotlina górnego Hornádu i Rudawy Spiskie.

Pod względem geograficznym w granicach Spisza znajdują się, w całości lub w części, następujące regiony: Kotlina Popradzka, Kotlina Hornadzka, Tatry Wschodnie, Tatry Niżne, Góry Straceńskie, Góry Lewockie, Pogórze Spisko-Gubałowskie i Pieniny.

Największe lub najbardziej znane miejscowości Spisza to Poprad, Kieżmark, Nowa Wieś Spiska, Lewocza, Spiskie Podgrodzie (ze Spiską Kapitulą) i Stara Lubowla. W polskiej części Spisza znajduje się 14 wsi: Czarna Góra, Dursztyn, Falsztyn, Frydman, Jurgów, Kacwin, Krempachy, Łapszanka, Łapsze Niżne, Łapsze Wyżne, Niedzica, Nowa Biała, Rzepiska i Trybsz. Należą one do trzech gmin, spośród których tylko gmina Łapsze Niżne ma charakter wyłącznie spiski.

Polski Spisz to teren niezwykle interesujący nie tylko dla miłośników zabytków. Tu bowiem, obok zamku niedzickiego, który do czasu budowy zapory na Dunajcu, należał do najpiękniej położonych zamków polskich, skupiło się wiele kościołów wartościowych tak pod względem architektury, jak i wyposażenia.

(źródło: Andrzej Skorupa, *Zabytkowe kościoły Polskiego Spisza* oraz Wikipedia)

PROGRAM FESTIWALU:

11 SIERPNIA 2012 [SOBOTA] GORCZYCKI NA SPISZU

11.00-15.00 „Gdzie ten barok?”

zwiedzanie zabytkowych kościołów na Polskim Spiszu
(FRYDMAN, KACWIN, KREMPACHY, ŁAPSZE WYŻNE, ŁAPSZE NIŻNE, NIEDZICA, NOWA BIAŁA)

15.00 ZAMEK DUNAJEC W NIEDZICY, muzyczny kwadrans, zapowiedź koncertu

17.00 KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOIMEJA W NIEDZICY

Koncert POLSKIEJ ORKIESTRY XVIII WIEKU wraz z solistami: Katarzyna Wiwer - sopran, Barbara Jastrząb - sopran, Łukasz Dulewicz - alt, Maciej Gocman - tenor, Marcin Wolak - bas
koncert poświęcony twórczości Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego
przed koncertem odbędzie się mini-wykład dotyczący baroku na Spiszu
(cz. I) - Maria Waniczek

18 SIERPNIA 2012 [SOBOTA] BAROKOWE SPOJRZENIA

11.00-15.00 „Gdzie ten barok?”

zwiedzanie zabytkowych kościołów na Polskim Spiszu
(FRYDMAN, KACWIN, KREMPACHY, ŁAPSZE WYŻNE, ŁAPSZE NIŻNE, NIEDZICA, NOWA BIAŁA)

19 SIERPNIA 2012 [NIEDZIELA] POLSKI BAROK

15.00 ZAMEK DUNAJEC W NIEDZICY, muzyczny kwadrans, zapowiedź koncertu

18.00 KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA WE FRYDMANIE

Koncert Zespołu Instrumentów Dawnych INTRADA
(Tomasz Dobrzański - flet prosty, Anna Śliwa - skrzypce barokowe, Mateusz Kowalski - viola da gamba basowa i sopranowa, Joanna Solecka - klawesyn)
koncert polskiej muzyki barokowej w kontekście muzyki europejskiej
(Marcin Mielczewski, Tarquinio Merula, Tobias Hume, Henryk Doebelius, Johann Daniel Hardt, Adam Jarzębski), przed koncertem odbędzie się mini-wykład dotyczący baroku na Spiszu (cz. II) - Piotr Wojtaszek

24 SIERPNIA 2012 [PIĄTEK] BAROKOWA MSZA STAROPOLSKA

15.00 ZAMEK DUNAJEC W NIEDZICY, muzyczny kwadrans, zapowiedź koncertu

17.00 KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOIMEJA W NIEDZICY

Koncert Oktetu Wokalnego OCTAVA ENSEMBLE oraz Marcina Augustyna - organy
Missa pulcherrima Bartłomieja Pękiela
przed koncertem odbędzie się mini-wykład dotyczący baroku na Spiszu
(cz. III) - Elżbieta Łukuś

— NA WSZYSTKIE WYDARZENIA WSTĘP WOLNY —

ORGANIZATORZY:

Oficina Artystyczna Astraia
Gminny Ośrodek Kultury w Łapszach Niżnych z/s w Niedzicy
Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy
SHS – Muzeum – Zespół Zamkowy w Niedzicy
DYREKTOR WYKONAWCZY: Rafał Monita

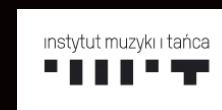
MECENAS: Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica Spółka Akcyjna

PARTNER: Instytut Muzyki i Tańca

www.baroknaspiszu.pl

astraia

Patronat medialny:

Współpraca redakcyjna:

zobaczyć i usłyszeć sztukę

Niedzica 2012

I Festiwal Barok na Spiszu

Festiwal Barok na Spiszu Niedzica 2012 jest nową inicjatywą kulturalną Oficyny Artystycznej Astraia oraz instytucji działających na terenie gminy Łapsze Niżne, obejmującej prawie cały obszar Polskiego Spisza. Festiwal ma na celu promowanie wspaniałych zabytków baroku znajdujących się na tym terenie. Wystrój kościołów w Niedzicy, Łapszach Niżnych, Łapszach Wyżnych, Kacwinie, Frydmanie, Krempachach, Trybszu i Nowej Białej to barokowe perły, jednak stale jeszcze mało znane. Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia tych pięknych zabytków! W tych właśnie wnętrzach będzie można posłuchać także muzyki barokowej w świetnych wykonaniach. Tegoroczny festiwal rozpocznie się w kościele św. Bartłomieja w Niedzicy koncertem monograficznym muzyki jednego z najwspanialszych kompozytorów polskiego baroku Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego w wykonaniu Polskiej Orkiestry XVIII wieku. Podczas koncertu wykonany będzie także utwór, którego historia wiąże się z terenem Spisza. Jest nim *Litaniae de Providentia Divina*, czyli *Litania do Opatrzności Bożej*, która została odkryta w zbiorach kolegium Pijarów w Podolińcu na Spiszu. Na drugim koncercie wystąpi Zespół Instrumentów Dawnych Intrada, który wykona utwory kompozytorów polskich lub działających w Polsce. Festiwal zakończy Octava Ensemble, który wystąpi wraz z organistą Marcinem Augustynem w kościele w Niedzicy w dzień patrona tego kościoła, świętego Bartłomieja. W tym programie centralnym utworem będzie *Missa Pulcherima* Bartłomieja Pękiela, dopełniona utworami kompozytorów polskich. Przed każdym z koncertów odbędą się mini-wykłady o zabytkach barokowych na Spiszu, które poprowadzą znawcy Spisza: Maria Waniczek, Elżbieta Łukuś i Piotr Wojtaszek. Zapraszamy na barokowy Spisz!

II SIERPNIA 2012 [SOBOTA]
KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOIEJA W NIEDZICY, GODZ. 17.00

Polska Orkiestra XVIII wieku

powstała w 2007 roku w Krakowie z inicjatywy Tomasza Ślusarczyka, znakomitego trębacza, jedynego polskiego członka Orkiestry Osiemnastego Wieku Fransa Brüggena. Trzonym zespołu są również muzycy krakowscy: koncertmistrz Violetta Szopa-Tomczyk, wokaliści Katarzyna Wiwer i Marcin Wołak oraz legendarny kontratenor angielski, obecnie dyrygent, Paul Esswood, który jest regularnie zapraszany do prowadzenia koncertów zespołu. Zespół współpracuje również ze znakomitymi muzykami polskimi i zagranicznymi (Ryszard Haba, Peter Hanson, Marek Toporowski, Joseph Cornwell i inni). Ideą zespołu jest wykonywanie muzyki dawnej, szczególnie polskiej, na instrumentach historycznych ze szczególną dbałością o umiejscowienie jej w kontekście liturgicznym. Zespół dociera do nieznanych lub rzadko wykonywanych utworów, często stawiających przed wykonawcą wysokie wymagania i poprzez nadanie mu odpowiedniej oprawy ukazuje ich pełny blask. Najważniejsze dotąd zrealizowane projekty to *Missa Tridentina* (muzyczne opracowanie porządku mszy trydenckiej z utworami Mielczewskiego, Stachowicza i Zieleńskiego), *Requiem Sarmackie* (*Requiem* Stachowicza, *Conductus Funeris* Gorczyckiego) i *Vesperae Poloniae* (cykl niesporny w którym znalazły się psalmy Stachowicza, *Magnificat* Bibera na 32 głosy oraz odpowiednio dobrany chorał gregoriański). Zespół występował na festiwalu Kolory Polski (Łowicz 2008, 2009), Międzynarodowym Przemyskim Festiwalu Salezjańskie Lato, Festiwalu „Gaude Mater” w Częstochowie, Letnim Festiwalu Muzycznym w Kalwarii Zebrzydowskiej, Festiwalu muzyki barokowej „Varaždínskie Wieczory” w Varaždin (Chorwacja). Zespół ma na swoim koncie wiele współczesnych prawykonań dawnych utworów kompozytorów polskich, a także utworów innych kompozytorów, lecz odnalezionych w archiwach polskich bibliotek, czy zbiorów klasztornych (między innymi współczesne prawykonanie *Te Deum* Georga Schmezera). W dorobku zespołu jest pięć płyt prezentujących archiwalia jasnogórskie (m.in. Amando Iwancic *Missa in C*, *Te Deum*, *Litania Loretańska* D-dur, *Msza* C-dur [Cremsmünster]).

Skład zespołu:

- KATARZYNA WIWER – sopran (s)
- BARBARA JASTRZĄB – sopran (s)
- ŁUKASZ DULEWICZ – kontratenor (k)
- MACIEJ GOCMAN – tenor (t)
- MARCIN WOŁAK – bas (b)
- VIOLETTA SZOPA-TOMCZYK – skrzypce barokowe (vn)
- DOMINIKA MAŁECKA – skrzypce barokowe (vn)
- KRZYSZTOF SOKOŁOWSKI – viola da gamba (vg)
- MARCIN ŚWIĄTKIEWICZ – pozytyw (pos)
- TOMASZ ŚLUSARCZYK – trąbka barokowa, kier. art. (cl)
- MICHAŁ TYRAŃSKI – trąbka barokowa (cl)
- RAFAEL GABRIEL PRZYBYŁA – obój barokowy (ob)
- EWA KIERES – obój barokowy (ob)

Program:

- VINCENZO ALBRICI (1631–1696?) *Sonata a cinque* C-Dur (2 cli, 2 vni, basso pro organo)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI (ok. 1665/1667–1734) *Laetatus sum* (s, k, t, b, 2 vni, 2 cli, basso pro organo)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *Dignare me laudare te* (s, a, t, b, pos)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *In virtute tua* (s, a, t, b, 2 vni, basso continuo)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *Ave Maris Stella* (s, a, t, b, pos)
- HEINRICH IGNAZ FRANZ BIBER (1644–1704) *Sonata a 5* C-Dur (2 cli, 2 vni, basso pro organo)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *Completorium* (s, a, t, b, 2 vni, 2 cli, basso continuo)
- Tabulatura Przemyska* (1. poł. XVIII w.) *Cromatica* (pos)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *Ave Virgo speciosa* (s, a, t, b, pos)
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI *Litaniae de Providentia Divina* (2 s, a, t, b, 2 vni, 2 obi, 2 cli, vg, basso continuo)

19 SIERPNIA 2012 [NIEDZIELA]
KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA BP WE FRYDMANIE, GODZ. 18.00

Zespół Instrumentów Dawnych *INTRADA*

skupia instrumentalistów – absolwentów Akademii Muzycznej w Krakowie, zainteresowanych wykonawstwem historycznym. Wykonuje głównie muzykę związaną z tańcem i innymi formami przedstawień scenicznych. Repertuar zespołu obejmuje utwory kilku epok, od średniowiecza po barok i klasyczm. Muzycy grają na kopiach instrumentów dawnych mistrzów w różnych składach, w zależności od potrzeb realizowanych projektów. W dyspozycji zespołu znajdują się: barokowe skrzypce, altówka i wiolonczela, viola da gamba, viola d’amore, fidel, pochette, lira da braccio, lutnia, arcyłutnia, dawne instrumenty dęte, klawesyn i rodzina instrumentów perkusyjnych. *Intrada* ściśle współpracuje z Baletem Dworskim *Cracovia Danza* w jego spektaklach tematycznych.

www.intrada.krakow.pl

Zespół Instrumentów Dawnych INTRADA:

- ANNA ŚLIWA – skrzypce barokowe
- MATEUSZ KOWALSKI – viola da gamba basowa i sopranowa
- JOANNA SOLECKA – klawesyn
- TOMASZ DOBRZAŃSKI – flet prosty

Program:

- MARCIN MIELCZEWSKI (ok. 1600–1651) *Canzona terza a 3*
- TARQUINIO MERULA (1595–1665) *Canzon XVI La Berlasina* ze zbioru *Canzoni overo Sonate a 2, a 3* (na flet prosty, violę da gamba i basso continuo)
- TOBIAS HUME (ok. 1575–1645) *Pollish Ayre* | *Pollish Vilanelle* | *Pollish Ayre* | *Duke John of Poland his Gagliard* (na violę da gamba solo)
- HENRYK DOEBELIUS (1651–1693) *Sonata I A-dur* (na skrzypce i basso continuo)
- ANONIM (1 poł. XVII w.) 3 *Tańce polskie* (na klawesyn solo)
- JOHANN DANIEL HARDT (1696 – po 1755) *Sonata I* (dedykowana królowi Stanisławowi Leszczyńskiemu) *Adagio - Allemend - Courand - Gigue - Saaraband – Chiaconne* (na violę da gamba sopranową i basso continuo)
- ADAM JARZĘBSKI (ok. 1590 – ok. 1649) *Corona Aurea* | *Spandesa* | *Chromatica* ze zbioru *Canzoni e concerti*

24 SIERPNIA 2012 [PIĄTEK]
KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOIEJA W NIEDZICY, GODZ. 17.00

OCTAVA ENSEMBLE

uznany przez krytyków muzycznych za jeden z najciekawszych zespołów wokalnych młodego pokolenia szybko ustalił swoją wiodącą pozycję wśród polskich zespołów kameralnych. Ma w swoim repertuarze utwory z zakresu wszystkich stylów oraz epok, poczynsz od muzyki średniowiecza, aż po twórczość kompozytorów współczesnych nie stroniąc także od utworów z pogranicza awangardy, jazzu i muzyki rozrywkowej. OCTAVA ensemble (wcześniej oktet wokalny OCTAVA zdobył uznanie jurorów najważniejszych ogólnopolskich i międzynarodowych festiwali oraz konkursów chóralnych zdobywając najwyższe nagrody. Z wielu warto wymienić: najbardziej prestiżową nagrodę w dziedzinie polskiej chóralistyki Grand Prix 39 edycji „Legnica Cantat”. OCTAVA ensemble uczestniczy w licznych festiwalach muzycznych, koncertach i projektach artystycznych współpracując z najważniejszymi instytucjami kultury na terenie całej Polski oraz zagranicą. O braku ograniczeń wokalnych i wszechstronności OCTAVA ensemble świadczy fakt, iż zespół dokonał wielu prawykonań utworów twórców polskich i zagranicznych, biorąc udział w szeregu licznych nagrań, w tym dla najbardziej znaczącej wytwórni fonograficznej na polskim rynku muzycznym (płyta otrzymała nominację do nagrody FRYDERYK 2010). Każdy występ OCTAVA ensemble zyskuje niezwykłą przychylność publiczności i krytyki.

Kierownictwo artystyczne nad zespołem sprawuje Zygmunt Magiera.

www.octavaensemble.com

MARCIN AUGUSTYN

jest absolwentem Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Nowym Targu. Fortepian ukończył w klasie mgr Łukasza Dębskiego, natomiast organy u swego ojca, mgr Piotra Augustyna. W 2011 roku ukończył Akademię Muzyczną w Krakowie, w klasie organów prof. dra hab. Andrzeja Białko (dyplom z wyróżnieniem). Uczestniczył w mistrzowskich kursach interpretacji muzyki organowej, prowadzonych m.in. przez Guy Boveta, Lorenzo Ghielmiego, Andrew Hendersona, Rudolfa Meyera, Davida Titterningtona, Haralda Vogla. Koncertował w kraju i za granicą. Współpracuje z wieloma chórami, orkiestrami, solistami oraz zespołami w kraju i za granicą. Od 2005 roku jest organistą w kościele św. Brata Alberta w Nowym Targu, natomiast od 2010 roku prowadzi klasę organów i improwizacji organowej w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Nowym Targu.

Program:

- Introitus*: Tabulatura wileńska (XVII w.) *Toccata na tremul*
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI (ok. 1665/1667–1734) *Tota pulchra es Maria*
- Kyrie*: BARTŁOIEJ PĘKIEL (?–1670) – *Missa pulcherrima*
- Gloria*: BARTŁOIEJ PĘKIEL – *Missa pulcherrima*
- Graduale*: MIKOŁAJ GOMÓŁKA (ok. 1535–?) Psalm I *Błogosławiony Człowiek*
- Credo*: BARTŁOIEJ PĘKIEL – *Missa pulcherrima*
- Offertorium*: GIROLAMO FRESCOBALDI (1583–1643) *Recercar dopo il Credo*
- MIKOŁAJ Z KRAKOWA (XVI w.) – *Date Sinceram*
- Sanctus & Benedictus*: BARTŁOIEJ PĘKIEL – *Missa pulcherrima*
- Elevatio*: GIROLAMO FRESCOBALDI *Toccata per l'Elevatione*
- Agnus Dei*: BARTŁOIEJ PĘKIEL – *Missa pulcherrima*
- Communio*: DIOMEDES CATO (1560–1565 – po 1618) *Fuga*
- GRZEGORZ GERWAZY GORCZYCKI: *Gaude Maria Virgo*
- Ite missa est*: MIKOŁAJ ZIELEŃSKI (ok. 1550 – ok. 1616) – *Laetentur Coeli*

Ilustracje na tej stronie stanowią fragmenty polichromii z drewnianego kościoła św. Elżbiety w Trybszu (1647). Na stronie tytułowej: fragment sufitu w kaplicy karmelitańskiej w kościele św. Stanisława we Frydmanie. © Rafał Monita